

Załącznik do Uchwały nr 11/2021 Zarządu Stowarzyszenia Metropolia Krakowska z dnia 30.11.2021 r.
ws. przyjęcia sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji społecznych
projektu Strategii Metropolia Krakowska 2030

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU I WYNIKÓW KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU STRATEGII METROPOLIA KRAKOWSKA 2030

1. Podstawowe informacje o konsultacjach społecznych

Przedmiotem prowadzonych konsultacji społecznych był projekt strategii ponadlokalnej - *Strategia Metropolia Krakowska 2030*. Konsultacje prowadzone były na podstawie art. 6 pkt. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658). Konsultacje społeczne miały na celu wzmocnienie partycypacji społecznej członków społeczności metropolitalnej oraz szersze włączenie ich w życie społeczno-gospodarcze obszaru Metropolii Krakowskiej. Uczestnikami przeprowadzonych konsultacji społecznych były, między innymi:

- a) jednostki samorządu terytorialnego będące członkami Stowarzyszenia Metropolia Krakowska,
- b) jednostki samorządu terytorialnego, sąsiadujące z obszarem Metropolii Krakowskiej.

2. Przebieg konsultacji

Konsultacje społeczne prowadzone były w dniach od 12 października do 16 listopada 2021 r.

Materiały do konsultacji zostały umieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia Metropolia Krakowska: www.metropoliakrakowska.pl w zakładce „Strategia 2030”.

Uwagi, wnioski i opinie do projektu Strategii mógł zgłosić każdy, w formie pisemnej:

1. z wykorzystaniem elektronicznego formularza zgłaszania uwag,
2. poprzez elektroniczną Platformę Usług Administracji Publicznej na adres skrytki Stowarzyszenia Metropolia Krakowska :/SMK2021/SkrytkaESP,
3. poprzez pocztę elektroniczną na adres: biuro@metropoliakrakowska.pl,
4. drogą pocztową na adres: Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, ul. Reymonta 20, 30-059 Kraków.

Ponadto, 10 listopada 2021 r. o godz. 14:00 odbyło się spotkanie konsultacyjne w formie webinaru. Podczas spotkania zaprezentowano Strategię Metropolia Krakowska 2030 oraz umożliwiono zadawanie pytań do prezentowanego dokumentu. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną spotkanie odbyło się w formie zdalnej, a jego transmisja została umieszczona na stronie internetowej: www.metropoliakrakowska.pl. W spotkaniu wzięło udział 17 osób.

3. Podsumowanie przebiegu konsultacji społecznych

Podczas przeprowadzonych konsultacji projektu *Strategii Metropolia Krakowska 2030*, wpłynęło w sumie 231 uwag – wszystkie uwagi złożone zostały w formie pisemnej.

Zbiorcze zestawienie wszystkich uwag wniosków i opinii wraz ze sposobem rozstrzygnięcia, opisuje zawiera Załącznik nr 1. do Raportu.

4. Wyniki ewaluacji ex-ante

W okresie od 14 października do 30 listopada przeprowadzono ewaluację ex-ante projektu Strategii Metropolia Krakowska 2030. Wykonawcą ewaluacji była firma Aleksander Noworól Konsulting.

Autorzy ewaluacji zwrócili uwagę na fakt, że w przypadku sporej części celów zidentyfikowanych w projekcie Strategii nie wpisano klasycznych kierunków działań, lecz zapowiedziano stworzenie instrumentów, w których zostaną one dokładnie określone (Plany Działania). Zdaniem autorów, przyjęcie takiego modelu realizacji Strategii nie powinno być jednak traktowane jako błąd w sztuce, który z góry uniemożliwia realizację celów określonych w Strategii. Niemniej jednak, **powodzenie takiego właśnie sposobu wdrażania Strategii w znacznej mierze uzależnione jest od skuteczności i konsekwencji w stosowaniu procedur operacjonalizacji Strategii.**

W wyniku ewaluacji wprowadzono następujące, zasadnicze zmiany do dokumentu Strategii:

1. Uzupelnienie trendów rozwojowych o współczesne trendy w rozumieniu zrównoważonego rozwoju miast (w tym miasto zwarte, odporność miejska, rola miast w zachowaniu bioróżnorodności, miejskie rolnictwo).
2. Jasne sprecyzowanie we wnioskach z diagnozy strategicznej najważniejszych wyzwań, na które odpowiada następnie programowa część dokumentu. Syntetycznie przedstawione wnioski z diagnozy (na 2-3 stronach tekstu) włączono do dokumentu Strategii.
3. Uzupelnienie wizji o kwestie dot. zapisania zapewnienia neutralności klimatycznej.
4. Uzupelnienie misji o podejmowanie działań o znaczeniu strategicznym, stojących przed obszarem funkcjonalnym, których wspólne rozwiązywanie jest bardziej skuteczne i efektywne (zgodnie z zapisem wyzwań w diagnozie inteligentnego zarządzania).
5. Modyfikacja wizji, tak aby w bardziej jednoznaczny sposób wynikały z niej te cechy Metropolii, które będą przesądzać o jej wyjątkowości w skali europejskiej oraz mocniej wyeksponować aspekt jakości usług publicznych oraz konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej tego obszaru.
6. Przeformułowanie celu 2.1. tak by zawierał kierunki działań będące odpowiedzią na potrzeby związane z gospodarowaniem przestrzenią, zdiagnozowane w raportach dotyczących środowiska, transportu i usług społecznych (mieszkalnictwo i rewitalizacja), które nie znalazły odzwierciedlenia w celach strategicznych.
7. Uzupelnienie katalogu zasad realizacji Strategii o zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasadę zrównoważonego inwestowania.
8. Ujęcie w Strategii dwóch OSI regionalnych: miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce oraz obszary cenne przyrodniczo.
9. Poprawa schematu zależności między dokumentami strategicznymi, poprzez odzwierciedlenie nadrzędnego charakteru strategii ponadlokalnej względem strategii rozwoju gminy na omawianym schemacie
10. Uwzględnienie i lepsze wyeksponowanie partnerów społeczno-gospodarczych w systemie realizacji Strategii (zwłaszcza poprzez poszerzenie składu gremiów zaangażowanych w jej realizację).
11. Uzupelnienie Strategii w części dotyczącej systemu realizacji o wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.
12. Wskazanie w systemie realizacji Strategii Metropolia Krakowska 2030, strategii ZIT jako jednego z dokumentów względem niej wykonawczych.
13. Oddzielenie elementów stanowiących uwarunkowania Modelu (w tym wynikające z ustaleń strategii wyższego rzędu i realizowanych w perspektywie 2030 inwestycji krajowych i wojewódzkich) i jego część kierunkową.
14. Uzupelnienie projektu Strategii w części odnoszącej się do monitoringu i ewaluacji o treści odnoszące się do: celu przeprowadzania monitoringu i ewaluacji, podmiotów zaangażowanych w ten proces wraz z wstępnym określeniem ich roli, głównych zasad na podstawie, których realizowany będzie ten proces, częstotliwości z jaką będzie on uruchamiany, potencjalnych źródeł niezbędnych danych oraz formy, w jakiej będące jego rezultatem ustalenia będą komunikowane otoczeniu.

5. Opinia Zarządu Województwa Małopolskiego

Zarząd Województwa Małopolskiego w dniu 9 listopada podjął uchwałę ws. wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia w projekcie Strategii Metropolia Krakowska 2030 ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. Poniżej znajduje się lista uwag wraz ze wskazaniem dot. jej uwzględnienia, bądź braku, ze wskazaniem uzasadnienia.

1) UWAGI UWZGLĘDNIONE:

- uwzględnienie w dokumencie obszarów strategicznej interwencji określonych w strategii rozwoju województwa,
- uwzględnienie w dokumencie działań odnoszących się do obszarów o funkcjach rolniczych,
- przeniesienie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej z załącznika do części głównej Strategii.

2) UWAGI UWZGLĘDNIONE CZĘŚCIOWO:

- W opinii zwrócono uwagę, że w graficznej części modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej nie wszystkie tereny Metropolii zostały określone jako obszary współpracy w zakresie przeciwdziałania intensywnej suburbanizacji i rozpraszaniu zabudowy. Zdaniem autorów uwagi, tego typu działania powinny obejmować wszystkie gminy, uwzględniając zapisy Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” dotyczące kształtowania ładu przestrzennego.

UZASADNIENIE: Obszar Metropolii Krakowskiej (MK) w całości poddany jest silnej suburbanizacji, a saldo migracji w całym obszarze MK jest dodatnie. Wyznaczenie obszarów współpracy w zakresie wypracowania metod przeciwdziałania suburbanizacji dotyczy gmin, w których dodatnie saldo migracji jest znacząco powyżej dodatniej średniej obszaru MK oraz jest trwałe (tj. dotyczy okresu ostatnich 5 lat). Wyznaczenie takiego obszaru ma charakter pragmatyczny, gdyż w tak wyznaczonym obszarze do 2030 mogą zostać przeanalizowane przyczyny występowania tego zjawiska, określone zasady przeciwdziałania oraz wypracowane rekomendacje. Tak przygotowany i przetestowany zestaw działań na wielu płaszczyznach może zostać przeniesiony na cały obszar SMK.

- W opinii, wskazano brak spójności pomiędzy częścią diagnostyczną projektu Strategii a częścią strategiczną dokumentu, np. w odniesieniu do planowania przestrzennego. Przykładem jest zapis w diagnozie: *„W pierwszej kolejności działania rozwojowe wynikające ze strategii powinny służyć zapobieganiu dalszemu rozwojowi niekontrolowanej zabudowy oraz planowaniu policentrycznej, wielofunkcyjnej zabudowy, a następnie dopiero dostosowaniu systemu transportowego”*, a w części strategicznej: *„wyznaczenie terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem, iż nowa zabudowa: (...) realizowana poza obszarami o dużej intensywności powinna dążyć do rozgęszczania zabudowy: zapewnienie niższej intensywności i zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych, mających na celu podwyższenie warunków zamieszkania i uwzględnienia walorów środowiskowych, kulturowych i krajobrazowych Metropolii Krakowskiej”*.

UZASADNIENIE: Zacytowane zapisy dotyczące wyznaczania terenów mieszkaniowych są niepełne. Pierwsza część zapisu brzmi: *„nowa zabudowa mieszkaniowa powinna w pierwszej kolejności być realizowana w zasięgu dostępu systemu transportu zbiorowego i tworzyć strukturę wielofunkcyjną, to jest zabudowę mieszkaniową zintegrowaną z nieuciążliwymi usługami, z łatwo dostępnymi miejscami rekreacji i wypoczynku oraz z obszarem przestrzeni publicznych, tworząc tak zwane zwarte miasto”*. Kolejna część: *„realizowana poza obszarami o dużej intensywności powinna dążyć do rozgęszczania zabudowy mającej na celu podwyższenie warunków zamieszkania i uwzględniania walorów środowiskowych, kulturowych i krajobrazowych metropolii”*; została

uzupełniona o punkt: „powinna być lokalizowana w oparciu o zasięg wynikający z bilansów terenów przeznaczonych pod zabudowę (opracowanych na potrzeby studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin), lub wynikający z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – co zapobiegnie niekorzystnemu zjawisku eksurbanizacji i fragmentacji obszarów niezurbanizowanych”. Tak sformułowane warunki wyznaczania nowej zabudowy mieszkaniowej są zgodne z zapisem w diagnozie. W toku prac nad modelem, po analizie dokumentów planistycznych gmin Metropolii Krakowskiej, która była przedmiotem diagnozy, oraz po konsultacjach warsztatowych z przedstawicielami gmin, przyjęto taki model kształtowania nowej zabudowy, który z jednej strony odpowie na problem zabudowywania obszarów położonych poza obszarem zurbanizowanym a jednocześnie będzie zgodny z obowiązującymi dokumentami planistycznymi gmin.

3) UWAGI NIE UWZGLĘDNIONE:

- Brak możliwości stwierdzenia spójności między SRW „Małopolska 2030” a projektem Strategii Metropolia Krakowska 2030 ze względu na lakoniczność zapisów dotyczących kierunków działań.

UZASADNIENIE: Zgodnie z ustaleniami ewaluacji ex-ante, w przypadku sporej części celów zidentyfikowanych w projekcie Strategii nie wpisano klasycznych kierunków działań, lecz zapowiedziano stworzenie instrumentów, w których zostaną one dokładnie określone (Plany Działania). Zdaniem autorów ewaluacji, przyjęcie takiego modelu realizacji Strategii nie powinno być jednak traktowane jako błąd w sztuce, który z góry uniemożliwia realizację celów określonych w Strategii. Niemniej jednak, powodzenie takiego właśnie sposobu wdrażania Strategii w znacznej mierze uzależnione jest od skuteczności i konsekwencji w stosowaniu procedur operacjonalizacji Strategii.

- Niepoprawny sposób zdefiniowania obszaru Metropolii Krakowskiej, jako obszaru strategicznej interwencji (obszar Metropolii Krakowskiej nie pokrywa się zasięgiem z wyznaczonym na poziomie regionalnym Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Krakowa, ponieważ zasięg MOF jest większy i obejmuje dodatkowe 10 gmin).

UZASADNIENIE: Należy podkreślić, że wszystkie gminy planowane do objęcia strategią rozwoju ponadlokalnego mieszczą się w delimitacji MOF Krakowa przedstawionej w strategii rozwoju województwa. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z zapisami strategii regionalnej przedstawiona w niej delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych jest „propozycją optymalnych zasięgów MOF”, która stanowi „punkt wyjścia do rozmów dotyczących ewentualnej realizacji instrumentu ZIT na obszarze wybranych MOF”. Nie należy więc traktować tych obszarów, jako katalogu zamkniętego, a wręcz przeciwnie – w przypadku podjęcia oddolnej inicjatywy przez gminy, które zechcą podjąć formalną współpracę (gminy te zobowiązane będą do zawiązania formalnej współpracy, np. w formie związku lub stowarzyszenia) i realizować projekty w ramach ZIT, takie rozmowy będą prowadzone, a ostateczna decyzja co do zakresu i zasięgu terytorialnego danego ZIT zostanie określona na poziomie RPO WM 2021–2027 i w dokumentach uszczegóławiających.” Jednocześnie w strategii regionalnej podkreślono, że współpraca w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych „powinna narodzić się oddolnie”. Tym samym, uznać należy, że Samorząd Województwa zdecydował się przenieść (zdecentralizować) część spośród przysługujących mu uprawnień na gminy, czyniąc je tym samym współtwórcami ostatecznej delimitacji MOF.

Mając na uwadze przytoczone zapisy Strategii Rozwoju Województwa „Małopolskiego 2030”, uznać należy, że zasięg terytorialny przygotowywanej przez Stowarzyszenie Metropolia Krakowska strategii rozwoju ponadlokalnego nie jest sprzeczny z delimitacją MOF zawartą w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. O sformułowaniu takiej oceny przesądziły:

- indykatywny charakter delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych wyznaczonych w strategii regionalnej;
- uwzględnienie wszystkich gmin Stowarzyszenia Metropolia Krakowska w ramach MOF Krakowa wyznaczonego w strategii regionalnej;

- przypisanie w strategii rozwoju województwa priorytetowego znaczenia oddolnemu sposobowi tworzenia się partnerstw w ramach poszczególnych MOF (co miało miejsce w przypadku Stowarzyszenia Metropolia Krakowska).
- Brak w projekcie Strategii odniesienia do ośrodków miejskich III rzędu, czyli mniejszych miast. Małe ośrodki miejskie nie pozostają bez wpływu na możliwości rozwojowe szerszego obszaru.
UZASADNIENIE: Zapisy Strategii odnoszą się w całości do wszystkich gmin zrzeszonych w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska, w tym gmin miejsko-wiejskich tj.: Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne oraz Wieliczka. Tym samym, cele i kierunki działania, które realizowane w związku z wdrażaniem wspólnej strategii w sposób naturalny będą budować potencjał małych miast znajdujących się na tym obszarze. O wykorzystaniu endogenicznych potencjałów i lokalnych specjalizacji mówi cel 4 Strategii, który również obejmuje wszystkie gminy, a zwłaszcza te dysponujące terenami inwestycyjnymi i doświadczeniem w przyciąganiu inwestorów (jak np. miasta Niepołomice i Skawina). Tym samym, nie uznaje się za zasadne szczególnego wyróżniania ww. miast w dokumencie Strategii.

6. Opinia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

17 listopada br. w ramach konsultacji społecznych, Biuro SMK otrzymało pismo z Departamentu Strategii Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. W piśmie, Zastępca Dyrektora Departamentu wyraża uznanie dla faktu, że Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, zdecydowało się skorzystać z nowego, kompleksowego narzędzia planowania rozwoju obszarów funkcjonalnych, tj. strategii rozwoju ponadlokalnego.

Zaznaczono ponadto, że całościowe i zintegrowane podejście, uwzględniające powiązania pomiędzy gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem zachodzące w obszarze funkcjonalnym, jest podstawą spójnego i skoordynowanego rozwoju. Opracowana strategia wpisuje się również w założenia polityki spójności UE, która kładzie nacisk na zarządzanie rozwojem w oparciu o powiązania funkcjonalne i współpracę między wszystkimi interesariuszami tego procesu — czyli na podejście zintegrowane.

Część przestrzenną strategii oceniono jako opracowanie wieloaspektowe, które w pełni oddaje intencje wprowadzenia wymiaru przestrzennego do strategii oraz jego rolę w kreowaniu polityki rozwoju. W efekcie wymiar przestrzenny jest realizowany poprzez zobrazowanie w przestrzeni przyjętej wizji rozwoju, ukierunkowanie i dopasowanie działań do potrzeb i możliwości określonych obszarów, ustalenie zasad i celów polityki przestrzennej, struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru metropolii oraz wskazanie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Koncepcję strategii rozwoju ponadlokalnego Metropolia Krakowska 2030, w tym ujęcie jej sfery przestrzennej oceniono bardzo pozytywnie. Kompleksowe podejście, wysoki poziom merytoryczny opracowania oraz atrakcyjna i szeroka prezentacja danych przestrzennych stanowią zdaniem przedstawiciela MFIPR dużą wartość dodaną.

Jednocześnie, w piśmie wyrażono chęć skorzystania z doświadczeń SMK i pokazania przestrzennej warstwy projektu strategii jako dobrej praktyki w tym zakresie. Zbiór dobrych praktyk ma być częścią materiału informacyjno-edukacyjnego skierowanego do jednostek samorządu terytorialnego dedykowanego wybranym aspektom strategii rozwoju ponadlokalnego.

Załączniki:

1. Zbiorcze zestawienie wszystkich uwag do Strategii, wraz ze sposobem rozstrzygnięcia.